
Legionellapneumoni

KORRESPONDANSER

BJØRN P. BERDAL

VALERIA GACEK

Forsvarets mikrobiologiske laboratorium

Jan-Erik Berdal viser i Tidsskriftet nr. 26/2000 til hvor viktig det er når en lege står overfor en alvorlig pneumoni – ikke minst hos pasienter som er hjemkommet etter en utenlandsreise – å tenke på den ”sjeldne” bakteriegruppen Legionella (1). Dessverre er det ved en legionellapneumoni vanskelig å få støtte til den kliniske vurderingen med tidlig laboratoriediagnose. Det beste prinsipp hittil for tidlig diagnose, er påvisning av legionellaantigen i urin. Her påpeker Berdal fortreffeligheten til bl.a. en urinantigentest fra firmaet Binax, Portland. Vi slutter oss helt til Berdals rosende omtale av den beskrevne test, som har vært i handelen i noen år. Den er et enzym immunoassay, kan utføres på to og en halv time, og selv om den kun påviser antigen fra Legionella pneumophila og ikke fra andre legionellaspesies, gjør den meget god nytte for seg: Hele 80 % av legionellapneumonier i Norge så vel som i det øvrige Europa forårsakes av L pneumophila.

Det kan imidlertid nevnes at Binax i dag har kommet med en annengenerasjonstest for L pneumophila urinantigen, basert på immunkromatografi kombinert med immunmerket kolloidalt gull – ”immunogold”-prinsippet. En bomullspinne dyppes i urin og legges på et absorberende ”vindu”. To dråper buffer (medfølger) dryppes på toppen, og det hele klemmes mellom to pappskiver inn i det absorberende vinduet. Det var alt arbeidet! Urinen vil deretter suges (kromatograferes) gjennom en cellulosemembran. Antigenpositive prøver vil bli synlig som en rødfarget stripe av immobilisert kolloidalt gull.

Denne testen, ”Binax NOW”, gir samme glimrende følsomhet og spesifisitet som førstegenerasjons enzym immunoassayet gav, men er altså utrolig mye mer lettvinnt å utføre. ”Binax NOW” er også mye raskere: den er ferdig på under et kvarter, som oftest er svaret entydig innen fem minutter.

Til en pris av 1 650 kroner + MVA for en eske med 12 enkeltvise tester, er dette akkurat hva en sykehusavdeling som håndterer alvorlige pneumonier, til enhver tid burde ha til rådighet. Holdbarheten er ca. ett år.

LITTERATUR

1. Berdal J-E. Legionella pneumoni – viktig differensialdiagnose ved pneumoni etter utenlandsreise Tidsskr Nor Lægeforen 2000; 120: 3128 – 32.

Publisert: 10. desember 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.